

www.papsf.cat

Abordatge en adolescents i les seves famílies

*És el menor protagonista
de la seva salut?
Entre la legalitat i l'ètica*

Dra RM Casademont Pou

Abordatge en adolescents i les seves famílies

www.papsf.cat

Punts claus en atendre a un menor

L'entrevista clínica ha de respectar la *confidencialitat* i facilitar la *comunicació* en un àmbit de *confiança*.

La **majoria d'edat** és als 18 anys, però la *lleï bàsica reguladora de l'autonomia del pacient* (41/2002) reconeix que el pacient de **més de 16 anys** pot consentir per sí mateix en **temes relacionats amb la salut** (excloent assajos clínics i reproducció assistida) (*per llei*)

Punts claus en atendre un menor

Un menor entre **12 i 16 anys** (*per ètica*)

té la capacitat per prendre **decisions sanitàries**
si el professional que l'atén el considera madur.

La maduresa d'un menor depèn:

del *menor*

del *motiu de consulta.*

Cada situació precisarà reavaluar aquesta maduresa.

Autonomia del menor

“És el principi de decidir per un mateix i assumir la responsabilitat moral de les pròpies decisions”.

Perquè hi hagi autonomia real es precisa:

Llibertat: absència de coacció.

Competència: comprendre la situació, prendre decisions i assumir conseqüències.

Informació: de la situació i decisió que s’ha de prendre.

Autonomia del menor

Si es compleixen aquests requisits, la decisió del menor madur l'hem *d'acceptar encara que sembli incòmoda*. I això inclou la decisió **d'informar o no** als pares.

S'ha de tenir en compte que **la competència** en aquestes edats **no és permanent** i depèn de la **decisió i acte concret**.

Inicialment sempre es tractarà *com si fos madur*

Abordatge en adolescents i les seves famílies

www.papsf.cat

L'acompanyarem en la decisió que ha de prendre ell

Menor madur

Mai hem d' abandonar l'assistència a un menor perquè la seva decisió no s'ajusta a la nostra opinió.

Quant als pares

Si es dona el cas de que el menor madur no vol informar als pares, *no ho farem*.

La pàtria potestat s'ha d'exercir sempre en **benefici dels fills**, ajudant-los en el desenvolupament de la personalitat.

Autonomia del menor

Si en benefici del menor el professional decideix **trencar la petició de confidencialitat** (estat físic o psíquic que no permeti fer-se càrrec de situacions, incapacitat legal, situació de risc greu, addiccions o dependència de substàncies, etc),

se li dirà al menor sempre intentant mantenir la relació assistencial i exposant-li les causes que ens porta a actuar així.

Autonomia del menor

La precipitació en informar als pares pot fer perdre el vincle assistencial.

És imprescindible acompanyar al menor en la decisió que ha de prendre.

Molts cops haurem d'actuar de mediadors en el moment de la informació als pares.

Algunes majories d'edat (per llei)

18 anys: civil, contractual, penal, electoral

16 anys: laboral, sanitària

14 anys: matrimonial, testamentaria, associativa,
us d'armes amb fins cinegètics i esportius

13 anys: sexual

Els menors de **12 anys** han de ser informats i sempre haurem d'escoltar la seva opinió.

Conclusions

L'atenció sanitària als menors suposa un **repte** pels professionals de la salut **de respectar la seva confidencialitat i decidir sobre la seva salut.**

Ocasionalment aquest dret del menor **pot entrar en conflicte amb els drets i deures dels pares o tutors.**

Els professionals **hem de conèixer l'àmbit legal i ètic** de l'atenció en aquestes edats

Conclusions

A nivell sanitari hi ha tres franges d'edat molt importants (*per llei*):

Menors de 12: Seran informats i les seves opinions es tindran en compte però la decisió és dels pares.

Entres 12 i 16: Si són considerats madurs per nosaltres en una ocasió determinada, podran decidir per ells mateixos.

Més grans de 16: Amb alguna excepció, la decisió és seva.

Conclusions

Les decisions compartides sempre tenen gran benefici per el menor.

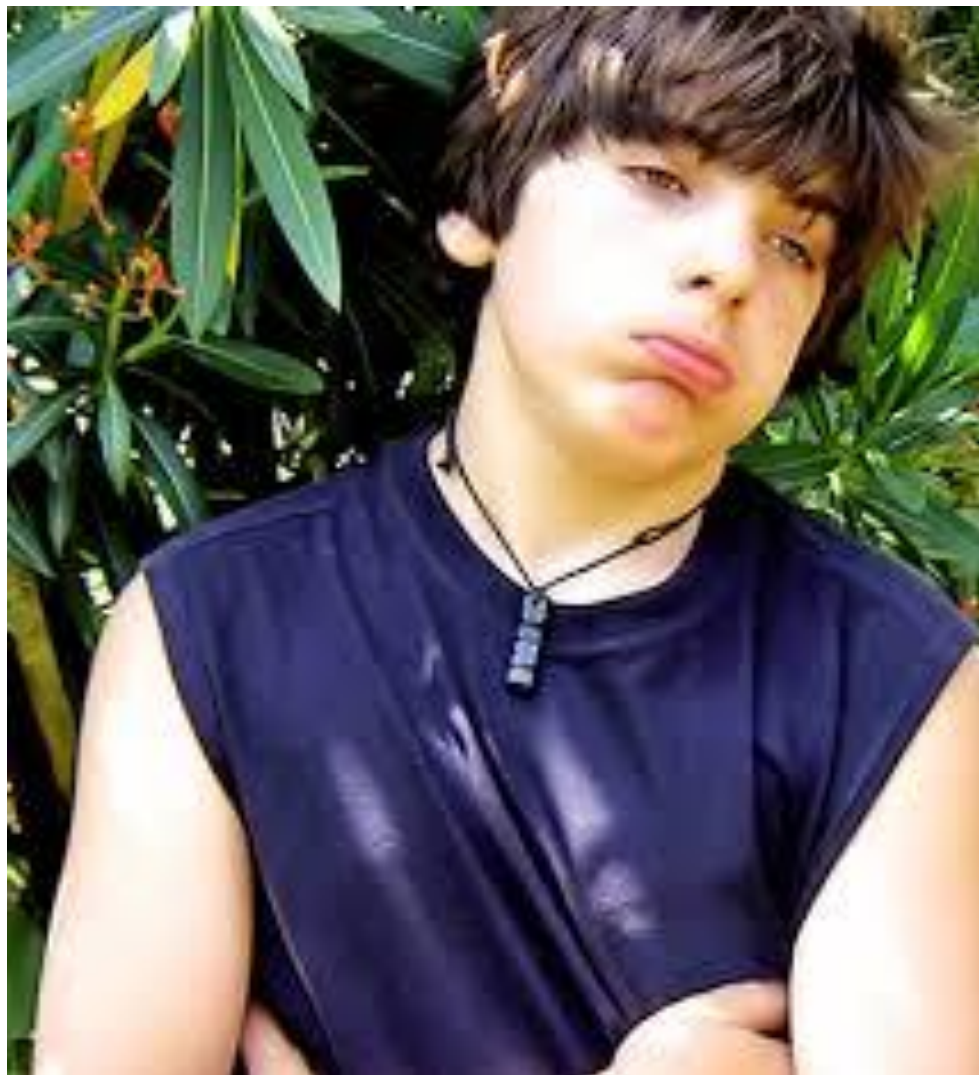
Habitualment no hi ha conflicte però **si el sanitari entén** que el millor per la situació concreta és **que els pares estiguin al corrent** , s'ha d'ajudar al pacient perquè **ell mateix comparteixi** aquesta informació.

www.papsf.cat

Abordatge en adolescents i les seves famílies

Cas d'en Jordi

Cas d'en Jordi

En Jordi té 14 anys i ve acompanyat de la seva mare.

Ella ens demana que li facin una prova que va veure que feien a “La setmana sense fum del CAP” perquè ha trobat tabac a l’habitació del noi

Ell, però, li diu i li repeteix que no fuma.

Què hem de fer? Li fem la prova?

Primer hem d'**escoltar** a la mare i descartar totes les seves **angoixes**. Clarificar-li la **política de confidencialitat**.

Segon quedar-nos a soles amb el noi:

- Li remarcarem la **confidencialitat** que se seguirà durant les consultes.
- Aprofundirem amb la història clínica per conèixer si ha fumats alguna vegada i la **susceptibilitat cap al tabaquisme**.

Cas d'en Jordi

En Jordi ens diu:

“El paquet de tabac no és meu, en alguna ocasió he fet una “caladeta” però no vull dir-li-ho a la meva mare perquè és molt “neura” en aquests temes i NO em vull fer cap prova, no tinc perquè fer-me-la”.

El considerem madur?

El considerarem madur en aquesta ocasió (a més, en aquest cas particular, coneixem al noi des de petit)

El seu consum pot suposar un risc de consum **futur** (li farem preguntes per detectar-ho),
però no suposa un risc per la seva salut actual.

Què diem a la mare?

“Sònia, entenc que estigui preocupada pel tabac que ha trobat a casa i li agraeixo la confiança en portar al Jordi perquè jo el visiti.”

“N’hem parlat prou amb ell i no considero que s’hagi de preocupar perquè en Jordi tingui un problema d’addicció.”

I acabariem...

“En aquest cas, ell és suficientment madur per decidir si es vol fer el test. Per ara doncs, no el farem i hem quedat que ens tornarem a veure en 15 dies”.

“No es preocupi, si en algun moment detectés algun risc per a la salut d'en Jordi, no dubti que li ho comunicaria tot seguit”.

Què li diem al Jordi?

“Fóra bo que li expliquessis la veritat a la teva mare i que intentessis tranquil·litzar-la amb una xerradeta entre vosaltres dos”.

Hem de tenir sempre en compte que **no seria ètic ni vàlid acceptar la petició de la mare** i fer-li fer el test. El fill probablement no ens tornaria a visitar i perdríem una ocasió única.

Abordatge en adolescents i les seves famílies

www.papsf.cat

www.papsf.cat